

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-05-22

Diarienummer EXF-2023-01476

Handläggare

Lukas Jonsson

Telefon: 031-368 12 01

E-post: lukas.jonsson@exploatering.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över betänkandet En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64)

Förslag till beslut

I exploateringsnämnden

1. Som exploateringsnämndens yttrande till kommunstyrelsen över betänkandet En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64) översänds detta tjänsteutlåtande.
2. Exploateringsnämnden tillstyrker förslaget till ändring av 1–9 § i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
3. Exploateringsnämnden tillstyrker förslaget till ändring av 7 § i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.
4. Exploateringsnämnden avstår från att ta ställning till övriga förslag.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har översänt Justitiedepartementets remiss avseende betänkandet En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64) till bland annat exploateringsnämnden för yttrande. Exploateringsförvaltningen yttrar sig över de utredningsförslag som innebär ändringar av 1–9 § i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. samt 7 § i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrade för bosättning (bosättningslagen). Förvaltningen efterfrågar även ett förtydligande i 5 § bosättningslagen, men avstår från att yttra sig över utredningens övriga förslag.

Exploateringsförvaltningen delar utredningens bedömning att färre asylsökande kan förväntas ordna sitt boende på egen hand i kommunerna samt att fler nyanlända kommer att omfattas av systemet för bosättning enligt bosättningslagen. Förvaltningen bedömer att förslagen bör kunna motverka socioekonomisk segregation och förbättra förutsättningar för att boendesegregationen inte ytterligare förstärks. Förvaltningen bedömer även att kommunen ges bättre förutsättningar att planera för och tillhandahålla välfärdstjänster och samhällsservice.

Förvaltningen bedömer vidare att förslagen kommer att medföra att behovet av genomgångsbostäder för målgruppen kommer att öka. Det ökade behovet bedöms dock kunna tillgodoses genom befintlig process för framtagande av genomgångsbostäder, bland annat

eftersom förslaget samtidigt innebär att asylsökande och nyanlända kan förväntas fördelas jämnare mellan landets kommuner.

Exploateringsförvaltningen anser dock att 5 § bosättningslagen, som anger att en kommun är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen, bör förtydligas. Detta eftersom olika förfaranden gäller i landets kommuner. I vissa kommuner får nyanlända hyreslägenhet med tillsvidarekontrakt och i andra kommuner får nyanlända kortsiktiga boendelösningar. Exploateringsförvaltningen bedömer att mer långsiktiga boendelösningar ska uppmuntras. Detta för att bättre återspegla den i utredningen uttalade intentionen att gynna integrationen.

Ekonomisk dimension

Exploateringsförvaltningen bedömer att de ekonomiska konsekvenserna av förslagen är svåröverblickbara, men instämmer i utredningens övergripande bedömning att förslagen kan komma att medföra en ökad nettokostnad för kommunen. Förvaltningen bedömer emellertid att påverkan på exploateringsnämndens ekonomi kommer att bli marginell.

Social dimension

Exploateringsförvaltningen delar utredningens bedömning att färre asylsökande kan förväntas ordna sitt boende på egen hand i kommunerna samt att fler nyanlända kommer att omfattas av systemet för bosättning enligt bosättningslagen. Förvaltningen bedömer att förslagen, åtminstone på sikt, bör kunna bidra till minskad trångboddhet och förbättra förutsättningarna för att den socioekonomiska segregationen och boendesegregationen inte ytterligare förstärks. Förvaltningen bedömer även utredningens förslag ger kommunen bättre förutsättningar att planera för och tillhandahålla välfärdstjänster och samhällsservice.

Ekologisk dimension

Exploateringsförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Bilagor

1. Sammanfattning av betänkandet En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64)
2. Förslag till författningsändringar.

Ärendet

Göteborgs Stad har fått en remiss över betänkandet (SOU 2022:64) En ny ordning för asylsökandes boende från Justitiedepartementet. Stadsledningskontoret har översänt remissen till exploateringsnämnden, socialnämnd Centrum och socialnämnd Sydväst för inhämtande av synpunkter. Yttrande ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 31 maj 2023.

Beskrivning av ärendet

Utredningens uppdrag inför detta delbetänkande har bestått av tre delar: att föreslå åtgärder för att fler asylsökande ska bo på Migrationsverkets boenden, att föreslå en skyldighet för asylsökande att delta i den samhällsintroduktion som anordnas av Migrationsverket samt att analysera behovet av sanktionsmöjligheter vid misskötsamhet på Migrationsverkets boenden.

Den första delen av utredningens uppdrag har bestått i att föreslå åtgärder för att fler ska bo på asylboende. Utgångspunkterna har varit att möjligheten för asylsökande att välja eget boende med bibehållna förmåner ska tas bort och att så många asylsökande som möjligt i stället ska bo på asylboende. Åtgärderna ska inte omfatta ensamkommande barn. I denna del av uppdraget har ingått att

- föreslå hur ett villkor kan utformas som innebär att asylsökande ska bo på Migrationsverkets boende för att få dagersättning och särskilt bidrag,
- föreslå andra sanktioner eller incitament för att få fler asylsökande att välja att bo på Migrationsverkets boende,
- ta ställning till om det bör finnas undantag från villkoren i enskilda fall och i särskilda situationer, samt vilka omständigheter som i så fall ska beaktas, samt att
- ta ställning till om det behövs åtgärder för att kontrollera om asylsökande bor på den adress som de har uppgett för Migrationsverket och i så fall lämna förslag på sådana åtgärder.

Utredningen föreslår att flera ändringar ska göras i lagen och förordningen om mottagande av asylsökande m.fl. Författningsändringarna syftar både till att åstadkomma ett system för mottagande av asylsökande där boende på asylboende är utgångspunkten och till att skapa incitament för asylsökande att bo där. Författningsförslagen kompletteras med förslag på andra åtgärder som bör vidtas för att fler asylsökande ska bo på asylboende.

Boende på asylboende som villkor för dagersättning och särskilt bidrag

Utredningen föreslår även att boende på asylboende ska vara ett villkor för dagersättning och särskilt bidrag. Det innebär att asylsökande som utgångspunkt ska bo på det asylboende där de har tilldelats plats för att få dagersättning och särskilt bidrag.

Utredningen föreslår att undantag ska gälla för asylsökande som bor tillsammans med i Sverige bosatta nära familjemedlemmar eller asylsökande som med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte bo på asylboende. Dessa personer ska således kunna få dagersättning och särskilt bidrag även om de inte bor på asylboende. Utredningen föreslår vidare att bestämmelsen även ska gälla personer som omfattas av massflyktsdirektivet. Personer som omfattas av massflyktsdirektivet ska därmed som utgångspunkt också bo på asylboende för att få dagersättning och särskilt bidrag.

Boende på asylboende som villkor för undantag från kravet på arbetstillstånd

Utredningen föreslår att boende på asylboende ska vara ett av villkoren för att asylsökande ska omfattas av undantaget från kravet på arbetstillstånd. Det innebär att asylsökande som utgångspunkt ska bo på det asylboende där de har tilldelats plats för att få arbeta i Sverige.

Samma undantag ska gälla som för villkoret om att asylsökande ska bo på asylboende för att få dagersättning och särskilt bidrag. Det innebär att asylsökande som bor tillsammans med bosatta nära familjemedlemmar eller som med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte bo på asylboende kommer att kunna omfattas av undantaget från kravet på arbetstillstånd och få arbeta i Sverige, även om de inte bor på asylboende.

Undantag från villkoren i särskilda situationer

Utredningen bedömer att det bör finnas möjlighet att åsidosätta de föreslagna reglerna om boende på asylboende som villkor för dagersättning, särskilt bidrag och undantag från kravet på arbetstillstånd i extraordinära situationer. När tillströmningen av asylsökande eller personer som omfattas av massflyktsdirektivet plötsligt ökar kraftigt kan det bli nödvändigt att tillfälligt tillåta eget boende med bibehållna förmåner. Utredningen föreslår därför en bestämmelse som innebär att regeringen under vissa förutsättningar ska kunna meddela föreskrifter om undantag från reglerna. Sådana föreskrifter ska kunna meddelas när tillströmningen av asylsökande har varit eller kan väntas bli särskilt omfattande och det bedöms vara nödvändigt för att tillgodose behovet av platser på asylboenden, samt när massflyktsdirektivet har aktiverats. Föreskrifter som meddelas med stöd av bestämmelsen ska vara tidsbegränsade.

Ikraftträdande

Utredningen föreslår att författningsändringarna ska träda i kraft den 1 april 2024. I förhållande till asylsökande och personer som omfattas av massflyktsdirektivet som är registrerade vid ett asylboende vid ikraftträdandet ska vissa bestämmelser i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. dock börja gälla först från och med den 1 april 2025. Det gäller bestämmelserna om boende på asylboende som villkor för dagersättning och särskilt bidrag, boende på asylboende och genomförd samhällsintroduktion som villkor för undantag från kravet på arbetstillstånd. Syftet med denna övergångsperiod är att de som är inskrivna i mottagningssystemet vid ikraftträdandet ska få utrymme att anpassa sig efter den nya ordningen samt att det ska finnas förutsättningar att utöka boendebeståndet successivt. De nuvarande uppehållstillstånden med tillfälligt skydd enligt utlänningslagen kommer vid den tidpunkten att ha löpt ut.

Konsekvenser för kommuner och regioner

Utredningens förslag bedöms medföra två större förändringar för kommuner och regioner. Den första förväntade effekten är att färre asylsökande väntas ordna sitt boende på egen hand i kommunerna och den andra är att fler nyanlända kommer att omfattas av systemet för bosättning enligt bosättningslagen. Båda dessa effekter förväntas leda till en jämnare fördelning av asylsökande och nyanlända bland Sveriges kommuner.

Enligt utredningen finns det skäl att anta att rådande bostadsbrist, kombinerat med att de flesta asylsökande har mycket små ekonomiska resurser, gör att många asylsökande som ordnar boende på egen hand bor i områden med socioekonomiska utmaningar och även löper större risk att drabbas av bostadssociala problem, däribland trångboddhet.

En konsekvens av att färre asylsökande ordnar sitt boende själva och att fler bor på asylboende är, enligt utredningen, att det ger bättre förutsättningar för att säkerställa att asylsökande lever under ordnade förhållanden. Kommunernas och regionernas skyldighet att bistå med skola och vård förändras inte av utredningens förslag, men genom att fler bor i Migrationsverkets boenden ger det bättre förutsättningar för myndigheten att samverka med berörda kommuner och regioner och bör underlätta för planeringen av asylmottagandet.

Den andra förväntade effekten är, enligt utredningen, att fler asylsökande som beviljas uppehållstillstånd kan omfattas av systemet med bosättning enligt bosättningslagen. Att fler nyanlända omfattas av systemet kan bidra till att mottagandet av nyanlända kan fördelas jämnare mellan landets kommuner än vad som är fallet i dag. Många av de asylsökande som ordnat sitt boende på egen hand under asyltiden gör det i kommuner som redan har ett högt mottagande av nyanlända och många blir också kvar i samma områden efter att de har fått uppehållstillstånd.

Att fler kan omfattas av systemet med bosättning enligt bosättningslagen innebär alltså att fler nyanlända kan komma att bosätta sig i kommuner med mer gynnsamma förutsättningar för arbete och integration. Boende på asylboende förväntas därför bidra till att den socioekonomiska segregationen motverkas och till att nyanlända får bättre förutsättningar för att etableras på arbetsmarknaden och i samhället. Detta bör enligt utredningen innebära fördelar för regionerna och kommunerna i stort.

Enligt utredningen får förslagen till följd att vissa regioner och kommuner kommer att ta emot färre asylsökande och nyanlända, medan andra regioner och kommuner kommer att ta emot fler. För de som får ta emot färre bör förslagen leda till att belastningen på välfärdstjänster och samhällsservice minskar. För de kommuner som får ta emot fler kan det däremot leda till en ökad belastning på verksamheten. Detta kompenseras i viss utsträckning genom den ersättning som utgår till regioner och kommuner för mottagandet. Alla regioner och kommuner bör dessutom gynnas av att förutsättningarna för att planera och förbereda insatser för asylsökande och nyanlända blir bättre, genom att staten får ökade möjligheter att påverka var asylsökande och nyanlända bor. Det bör leda till bättre förutsättningar för att tillhandahålla bland annat skolgång, sjukvård och stöd.

Att en högre andel nyanlända kommer att omfattas av systemet med anvisning enligt bosättningslagen innebär som tidigare nämnts att kommunerna behöver tillhandahålla fler boendeplatser. Detta kan komma att innebära utmaningar för kommunerna, särskilt eftersom även Migrationsverkets boendebestånd kommer att behöva utökas. Utredningen bedömer emellertid att den faktiska ökningen av antalet personer som anvisas enligt systemet inte bör bli särskilt stor.

Förvaltningens bedömning

Exploateringsförvaltningen yttrar sig över de utredningsförslag som innebär ändringar av 1–9 § i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. samt 7 § i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrade för bosättning (bosättningslagen). Förvaltningen efterfrågar även ett förtydligande i 5 § bosättningslagen, men avstår från att yttra sig över utredningens övriga förslag.

Exploateringsförvaltningen delar utredningens bedömning att färre asylsökande kan förväntas ordna sitt boende på egen hand i kommunerna samt att fler nyanlända kommer att omfattas av systemet för bosättning enligt bosättningslagen. Förvaltningen bedömer att förslagen bör kunna motverka socioekonomisk segregation och förbättra förutsättningar för att boendesegregationen inte ytterligare förstärks. Förvaltningen bedömer även att kommunen ges bättre förutsättningar att planera för och tillhandahålla välfärdstjänster och samhällsservice.

Förvaltningen bedömer vidare att förslagen kommer att medföra att behovet av genomgångsbostäder för målgruppen kommer att öka. Bedömningen är således att förslaget kommer att innebära att kommunen behöver ordna fler genomgångsbostäder för nyanlända enligt bosättningslagen. Det ökade behovet bedöms dock kunna tillgodoses genom befintlig process för framtagande av genomgångsbostäder. Exploateringsförvaltningen bedömer samtidigt att åtagandet kan förväntas utökas endast i begränsad utsträckning eftersom förslaget också innebär att asylsökande och nyanlända fördelas jämnare mellan landets kommuner.

Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag om kompletterande åtgärder för att fler ska bo på asylboende, förutsatt att Migrationsverket har en samverkan med kommunen innan nytt boende etableras i kommunen.

Enligt utredningen bedöms förslagen, som syftar till att färre asylsökande ordnar sitt boende på egen hand och att fler asylsökande kan omfattas av systemet för bosättning enligt bosättningslagen, leda till en jämnare fördelning av asylsökande och nyanlända bland Sveriges kommuner. Exploateringsförvaltningen instämmer delvis i denna bedömning, men anser att 5 § bosättningslagen, som anger att en kommun är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen, bör förtydligas. Detta eftersom olika förfaranden gäller i landets kommuner. I vissa kommuner får nyanlända hyreslägenhet med tillsvidarekontrakt och i andra kommuner får nyanlända kortsiktiga boendelösningar. Exploateringsförvaltningen bedömer att mer långsiktiga boendelösningar ska uppmuntras. Detta för att bättre återspegla den i utredningen uttalade intentionen att gynna integrationen.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om skyldighet att delta i samhällsintroduktion, och vill särskilt betona vikten av att asylsökande och nyanlända får kunskap om och vägledning i hur man söker bostad i Sverige och hur bostadsmarknaden fungerar.

Kristina Lindfors
Direktör exploateringsförvaltningen

Peter Kim
Avdelningschef

En ny ordning för asylsökandes boende

*Delbetänkande av Utredningen om
ett ordnat initialt mottagande av asylsökande*

Stockholm 2022

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2022:64

Sammanfattning

Utredningens uppdrag inför detta delbetänkande har bestått av tre delar: att föreslå åtgärder för att fler asylsökande ska bo på Migrationsverkets boenden, att föreslå en skyldighet för asylsökande att delta i den samhällsintroduktion som anordnas av Migrationsverket samt att analysera behovet av sanktionsmöjligheter vid misskötsamhet på Migrationsverkets boenden. Här följer en sammanfattning av uppdraget och de huvudsakliga förslagen. Begreppet asylboende används i betänkandet som ett samlingsbegrepp för alla sorters boenden som ordnas för asylsökande.

Åtgärder för att fler ska bo på asylboende

Den första delen av utredningens uppdrag har bestått i att föreslå åtgärder för att fler ska bo på asylboende. Utgångspunkterna har varit att möjligheten för asylsökande att välja eget boende med bibehållna förmåner ska tas bort och att så många asylsökande som möjligt i stället ska bo på asylboende. Åtgärderna ska inte omfatta ensamkommande barn. I denna del av uppdraget har ingått att

- föreslå hur ett villkor kan utformas som innebär att asylsökande ska bo på Migrationsverkets boende för att få dagersättning och särskilt bidrag,
- föreslå andra sanktioner eller incitament för att få fler asylsökande att välja att bo på Migrationsverkets boende,
- ta ställning till om det bör finnas undantag från villkoren i enskilda fall och i särskilda situationer, samt vilka omständigheter som i så fall ska beaktas, samt att

- ta ställning till om det behövs åtgärder för att kontrollera om asylsökande bor på den adress som de har uppgett för Migrationsverket och i så fall lämna förslag på sådana åtgärder.

Utredningen föreslår att flera ändringar ska göras i lagen och förordningen om mottagande av asylsökande m.fl. Författningsändringarna syftar både till att åstadkomma ett system för mottagande av asylsökande där boende på asylboende är utgångspunkten och till att skapa incitament för asylsökande att bo där. Författningsförslagen kompletteras med förslag på andra åtgärder som bör vidtas för att fler asylsökande ska bo på asylboende.

Alla asylsökande ska tilldelas en plats på asylboende

Utredningen föreslår att Migrationsverket ska tilldela alla asylsökande en plats på asylboende. Förslaget innebär bland annat att Migrationsverket ska förmedla budskapet att asylsökande i Sverige bor på asylboende. Det är en skillnad gentemot i dag, då Migrationsverket erbjuder asylsökande en boendeplats efter att först ha frågat om de vill ordna eget boende. Eget boende ska inte längre finnas som uttryckligt alternativ.

Boende på asylboende som villkor för dagersättning och särskilt bidrag

Utredningen föreslår även att boende på asylboende ska vara ett villkor för dagersättning och särskilt bidrag. Det innebär att asylsökande som utgångspunkt ska bo på det asylboende där de har tilldelats plats för att få dagersättning och särskilt bidrag.

Det behöver dock finnas vissa begränsade undantag från villkoret om boende på asylboende. Utredningen föreslår att undantag ska gälla för asylsökande som bor tillsammans med i Sverige bosatta nära familjemedlemmar eller asylsökande som med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte bo på asylboende. Sådana personer ska således kunna få dagersättning och särskilt bidrag även om de inte bor på asylboende.

Utredningen föreslår vidare att bestämmelsen om boende på asylboende som villkor för dag ersättning och särskilt bidrag även ska gälla personer som omfattas av massflyktsdirektivet. Personer som omfattas av massflyktsdirektivet ska därmed som utgångspunkt också bo på asylboende för att få dag ersättning och särskilt bidrag.

Boende på asylboende som villkor för undantag från kravet på arbetstillstånd

Utredningen föreslår också att boende på asylboende ska vara ett av villkoren för att asylsökande ska omfattas av undantaget från kravet på arbetstillstånd. Det innebär att asylsökande som utgångspunkt ska bo på det asylboende där de har tilldelats plats för att få arbeta i Sverige. Möjligheten att arbeta bör vara ett starkt incitament att bo på asylboende för de allra flesta asylsökande. Dessutom finns det andra fördelar med att asylsökande som arbetar bor på asylboende.

Samma undantag ska gälla som för villkoret om att asylsökande ska bo på asylboende för att få dag ersättning och särskilt bidrag. Det innebär att asylsökande som bor tillsammans med bosatta nära familjemedlemmar eller som med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte bo på asylboende kommer att kunna omfattas av undantaget från kravet på arbetstillstånd och få arbeta i Sverige, även om de inte bor på asylboende.

Undantag från villkoren i särskilda situationer

Utredningen bedömer att det bör finnas möjlighet att åsidosätta de föreslagna reglerna om boende på asylboende som villkor för dag ersättning, särskilt bidrag och undantag från kravet på arbetstillstånd i extraordinära situationer. När tillströmningen av asylsökande eller personer som omfattas av massflyktsdirektivet plötsligt ökar kraftigt kan det bli nödvändigt att tillfälligt tillåta eget boende med bibehållna förmåner. Utredningen föreslår därför en bestämmelse som innebär att regeringen under vissa förutsättningar ska kunna meddela föreskrifter om undantag från reglerna. Sådana föreskrifter ska kunna meddelas när tillströmningen av asylsökande har varit eller kan väntas bli särskilt omfattande och det bedöms vara nödvändigt för att tillgodose behovet av platser på asylboenden, samt när massflykts-

direktivet har aktiverats. Föreskrifter som meddelas med stöd av bestämmelsen ska vara tidsbegränsade.

Kontroll av asylsökande på asylboende

Förslagen om boende på asylboende som villkor för dagersättning, särskilt bidrag och undantag från kravet på arbetstillstånd får till följd att det i större utsträckning än vad som är fallet i dag behöver finnas en möjlighet att kontrollera om asylsökande och personer som omfattas av massflyktsdirektivet bor på asylboende. Utredningen föreslår därför att Migrationsverket ska få en lagreglerad rätt att bereda sig tillträde till boendetrymmen på asylboenden när det behövs för att fullgöra myndighetens uppdrag. Migrationsverket ska också få rätt att undersöka förvaringsutrymmen som en boende disponerar när det är nödvändigt för att ta ställning till om denne bor på boendet.

Den lagreglerade rätten att bereda sig tillträde till boendetrymmen och undersöka förvaringsutrymmen ska även gälla kommuner som ordnar boende för personer som omfattas av massflyktsdirektivet. Kommunerna får dessutom en skyldighet att lämna uppgifter till Migrationsverket när boendeförhållandena ändras eller när det framkommer andra uppgifter som påverkar rätten till dagersättning.

Kontroll av adresser för asylsökande som inte bor på asylboende

Utredningen bedömer att ett antal asylsökande inte kommer att bo på asylboende trots de villkor och åtgärder som föreslås. Det är angeläget att Migrationsverket får information om var de asylsökande som inte bor på asylboende faktiskt bor. Utredningen föreslår därför att asylsökande som inte bor på asylboende ska vara skyldiga att underrätta Migrationsverket om sin bostadsadress. Om en asylsökande inte anger någon bostadsadress eller om det kan antas att den asylsökande inte bor på den angivna adressen ska Migrationsverket kunna förutsätta att asylansökan har återkallats. Det innebär att asylärendet kan skrivas av. Den asylsökande kommer emellertid alltid att ha kvar möjligheten att ansöka om asyl på nytt.

Personer som omfattas av massflyktsdirektivet ska också vara skyldiga att underrätta Migrationsverket om sin bostadsadress. Mot bakgrund av att det i majoriteten av fallen kommer att röra sig om personer som redan beviljats uppehållstillstånd ska det dock inte leda till några konsekvenser om skyldigheten inte uppfylls.

Kompletterande åtgärder för att fler ska bo på asylboende

Utredningen föreslår slutligen att de nya reglerna ska kompletteras med andra åtgärder för att fler ska bo på asylboende. Bland annat bör Migrationsverket få i uppdrag av regeringen att lokalisera och utforma nya asylboenden på ett sätt som bidrar till att fler bor på asylboende. Migrationsverket bör också arbeta med hur informationen om boendena förmedlas och i högre utsträckning integrera prövningen av asylansökan med asylboendet. För att underlätta annan verksamhet som riktar sig till asylsökande på asylboenden föreslår utredningen också att Migrationsverket ska få ett regeringsuppdrag om samverkan med andra aktörer, bland annat civilsamhället.

En skyldighet att delta i samhällsintegration

Andra delen i utredningens uppdrag har varit att föreslå en skyldighet för asylsökande att delta i den samhällsintegration som anordnas av Migrationsverket. I den delen av uppdraget har ingått att

- föreslå hur en lagreglerad skyldighet att delta i samhällsintegrationen kan utformas,
- analysera om skyldigheten att delta i samhällsintegrationen bör kopplas till sanktioner eller incitament och i så fall lämna förslag på sådana sanktioner eller incitament, samt att
- ta ställning till om det bör finnas undantag från skyldigheten att delta i samhällsintegrationen och vilka omständigheter som i så fall ska beaktas.

Utgångspunkten för utredningens överväganden har varit att deltagandet i samhällsintegrationen behöver öka. Tillgången till information är central för att mottagandet av asylsökande ska kunna fungera

på ett ändamålsenligt sätt och det är viktigt att så många som möjligt får del av den information som förmedlas under samhällsintroduktionen.

Ett lagreglerat uppdrag att anordna samhällsintroduktion

Migrationsverket har i uppdrag att anordna samhällsintroduktion för asylsökande och personer som omfattas av massflyktsdirektivet. Utredningen föreslår att detta uppdrag ska regleras i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Närmare föreskrifter om hur uppdraget ska utföras ska kunna meddelas av regeringen.

Migrationsverket bör även arbeta aktivt för att säkerställa att alla tar del av samhällsintroduktionen. Bland annat bör Migrationsverket arbeta med hur informationen om samhällsintroduktionen förmedlas och göra anpassningar för att så många som möjligt ska kunna genomföra den.

En lagreglerad skyldighet att delta i samhällsintroduktion för asylsökande

Utredningen föreslår vidare att asylsökande och personer som omfattas av massflyktsdirektivet ska vara skyldiga att delta i samhällsintroduktionen enligt lag. Skyldigheten att delta i samhällsintroduktionen gäller för personer över 16 år.

Det bör emellertid finnas ett uttryckligt undantag från skyldigheten att delta i samhällsintroduktionen som gäller i vissa begränsade fall. Utredningen föreslår att undantaget ska gälla för personer som med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte delta. Sådana personer ska således inte vara skyldiga att delta i samhällsintroduktionen.

Deltagande i samhällsintroduktion som villkor för undantag från kravet på arbetstillstånd

Slutligen föreslår utredningen att genomförd samhällsintroduktion ska vara ett av villkoren för undantag från kravet på arbetstillstånd. Det innebär att asylsökande som utgångspunkt ska ha genomfört

samhällsintroduktionen för att få arbeta i Sverige. Möjligheten att arbeta bör vara ett starkt incitament för de allra flesta asylsökande att delta i samhällsintroduktionen. Dessutom finns det andra fördelar med att asylsökande som arbetar har tagit del av den information som förmedlas.

Asylsökande som är undantagna från skyldigheten att delta i samhällsintroduktionen eftersom de har synnerliga skäl kan omfattas av undantaget från kravet på arbetstillstånd även om de inte har genomfört samhällsintroduktionen.

Åtgärder vid misskötsamhet på asylboenden

Den tredje delen av utredningens uppdrag har varit att analysera behovet av sanktionsmöjligheter vid misskötsamhet på Migrationsverkets boenden och lämna nödvändiga författningsförslag. Utredningen bedömer att det finns problem med misskötsamhet på asylboenden och att det bör leda till konsekvenser när misskötsamheten påverkar boendemiljön.

Skötsamhet som villkor för dagersättning

Utredningen föreslår att dagersättningen ska kunna sättas ned för personer som gör sig skyldiga till allvarlig misskötsamhet på asylboenden. På så sätt markeras att boendemiljön är ett gemensamt ansvar och att misskötsamhet inte accepteras. Dessutom bör nedläggning av dagersättning utgöra en förutsebar, tydlig och kännbar konsekvens av misskötsamhet.

Möjligheten att sätta ned dagersättningen ska kunna användas vid all sorts misskötsamhet och således omfatta såväl brottsliga handlingar som överträdelse av ordningsregler. Ett beslut om att sätta ned dagersättningen ska gälla under två eller fyra veckor vid varje tillfälle, beroende på hur allvarlig misskötsamhet det rör sig om.

Andra åtgärder vid misskötsamhet på asylboenden

Vidare bedömer utredningen att omplacering av asylsökande till ett annat asylboende i många fall bör kunna användas för att hantera misskötsamhet på asylboenden. Migrationsverket har med befintlig lagstiftning möjlighet att omplacera de boende utan särskilda skäl. För att omplacering ska kunna utgöra ett mer effektivt verktyg mot misskötsamhet föreslår utredningen att regeringen ska ge Migrationsverket i uppdrag att inrätta särskilda asylboenden med bättre förutsättningar att motverka och hantera misskötsamhet. Utredningen föreslår också att Migrationsverket ska kunna begära polishandräckning när personer som ska flytta till ett nytt asylboende inte lämnar sitt tidigare boende frivilligt.

De åtgärder som föreslås bör kompletteras med andra åtgärder som kan förebygga misskötsamhet på asylboenden. Till exempel bör utredningens förslag om hur asylboenden ska lokaliseras och utformas samt om samverkan med andra aktörer för att främja verksamhet på asylboenden även ha betydelse för det förebyggande arbetet mot misskötsamhet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utredningen föreslår att författningsändringarna ska träda i kraft den 1 april 2024. I förhållande till asylsökande och personer som omfattas av massflyktsdirektivet som är registrerade vid ett asylboende vid ikraftträdandet ska vissa bestämmelser i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. dock börja gälla först från och med den 1 april 2025. Det gäller bestämmelserna om boende på asylboende som villkor för dagersättning och särskilt bidrag, boende på asylboende och genomförd samhällsintroduktion som villkor för undantag från kravet på arbetstillstånd samt bestämmelsen om att de som inte bor på asylboende ska underrätta Migrationsverket om sin bostadsadress och att asylansökan annars kan betraktas som återkallad. Syftet med denna övergångsperiod är att de som är inskrivna i mottagningssystemet vid ikraftträdandet ska få utrymme att anpassa sig efter den nya ordningen samt att det ska finnas förutsättningar att utöka boendebeståndet successivt. De nuvarande uppehållstillstånden med tillfälligt skydd enligt utlänningslagen kommer vid den tidpunkten att ha löpt ut.

Konsekvenser

Utredningens förslag får till följd att Migrationsverket behöver utöka sitt boendebestånd, vilket uppskattas medföra en initial kostnad om cirka 800 miljoner kronor. De samhällsekonomiska vinsterna av förslagen bedöms vara betydande. Utredningen bedömer bland annat att förslagen bör kunna motverka socioekonomisk segregation och ge bättre förutsättningar för att nyanlända ska få ett arbete och integreras i samhället. När asylsökande och nyanlända kan fördelas mellan landets kommuner blir också förutsättningarna bättre för att tillhandahålla välfärdstjänster och samhällsservice.

Vidare blir det föreslagna mottagandet av asylsökande mer ordnat vilket säkerställer att fler kommer att leva under ordnade förhållanden och få tillgång till information och insatser. Ett mer ordnat mottagande bör också kunna bidra till att asylansökningar kan handläggas effektivt och rättssäkert samt att de asylsökande i högre utsträckning kan förberedas inför ett beslut om uppehållstillstånd eller återvändande. Förslagen bedöms ha särskilt stor betydelse för asylsökande barn, som kan tillförsäkras en lämplig boendemiljö med utrymme för lek och skolarbete. De bedöms också ge positiva effekter för jämställdheten.

Sammantaget bedömer utredningen att förslagen bör leda till betydande fördelar både för enskilda och för samhället i stort.

Utredningens fortsatta arbete

Utredningen fortsätter nu att arbeta med det andra och sista blocket av uppdraget, genom att se över lagen om mottagande av asylsökande m.fl. I detta block ingår bland annat att tydliggöra vilka som ska omfattas av lagen och hur länge samt att ta ställning till vilka förmåner och insatser som ska erbjudas inom ramen för det bistånd som lämnas enligt lagen. Det finns flera beröringspunkter med de förslag som lämnas i delbetänkandet och utredningen kommer därför att återkomma till vissa frågor. Uppdraget ska redovisas i ett slutbetänkande senast den 31 augusti 2023.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § arbetsmiljölagen (1977:1160) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §¹

För deltagare i arbetsmarknadspolitiska program är denna lag tillämplig i den utsträckning som framgår av 7 § lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

För deltagare i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som har anvisats av socialnämnd är denna lag tillämplig i den utsträckning som framgår av 4 kap. 6 § socialtjänstlagen.

För dem som Migrationsverket ger sysselsättning enligt 4 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. är denna lag tillämplig i den utsträckning som framgår av 5 § lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Att denna lag i vissa fall, utöver vad som framgår av 2 § första stycket andra meningen, gäller även utomlands framgår av 5 § lagen (2010:449) om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser.

Att denna lag i vissa fall, utöver vad som framgår av 2 § första stycket andra meningen, gäller även utomlands framgår av 5 § lagen (2010:449) om Försvarsmaktens

¹ Senaste lydelse 2020:476.

personal vid internationella militära insatser.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.¹

dels att 7, 10 a och 16 §§ ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 12 a, 15 och 19 §§ ska betecknas 19 a, 14 och 23 c §§,

dels att nya 14 §, 1, 1 a, 2–3 a, 4–6, 8, 9, 10, 13 och 24 §§ och rubriken närmast före 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 23 a § ska lyda ”Bemyndiganden”,

dels att det ska införas åtta nya paragrafer, 8 a, 19 a–19 c, 23 b–23 d och 24 a §§ och närmast före 2, 6, 10, 19 a och 24 a §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det närmast före 11 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”När rätten till bistånd upphör”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

I denna lag *ges* bestämmelser om *sysselsättning för* och bistånd till utlänningar som

1. har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser (asylsökande),

2. har ansökt om eller beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd med stöd av bestämmelserna i 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen och som inte är folkbokförda här i landet, eller

3. har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl medgetts rätt att vistas här medan ansökan prövas.

¹ Senaste lydelse av

11 § 2016:381

23 a § 2022:1006

rubriken närmast före 23 a § 2022:1006.

² Senaste lydelse 2022:1006.

Den som omfattas av denna lag har inte rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) för förmåner av motsvarande karaktär. Rätt till bistånd föreligger inte heller för bostadskostnader.

1 a §³

Barn under 18 år som saknar uppehållstillstånd och som inte vistas på en förläggning omfattas inte av denna lag, om de bor hos en vårdnadshavare som har uppehållstillstånd.

Barn under 18 år som saknar uppehållstillstånd och som inte bor på ett asylboende omfattas inte av denna lag, om de bor hos en vårdnadshavare som har uppehållstillstånd.

Utlänningar som är medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater omfattas av denna lag endast om det finns synnerliga skäl för det.

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och vars rätt till bistånd enligt denna lag har upphört omfattas inte av lagen om de ansöker om ett fortsatt tillstånd på samma grund eller ansöker om ett nytt tillstånd med stöd av någon bestämmelse i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå och ansökan har kommit in till Migrationsverket innan det tidigare tillståndet har upphört att gälla.

En utlänning som vistas här med stöd av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 eller 15 b § utlänningslagen (2005:716) omfattas inte av denna lag. Detsamma gäller en utlänning för vilken en ansökan om ett sådant tillstånd är under prövning.

Ansvaret för boende och bistånd

2 §⁴

Migrationsverket ska ha huvudansvaret för mottagandet av utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 och för detta ändamål driva *förläggningar*. Migrationsverket får uppdra åt andra att driva *förläggningar*.

Migrationsverket ska ha huvudansvaret för mottagandet av utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 och för detta ändamål driva *asylboenden*. Migrationsverket får uppdra åt andra att driva *asylboenden*.

³ Senaste lydelse 2021:769.

⁴ Senaste lydelse 2022:1006.

En kommun får anordna boenden för ensamkommande barn som omfattas av 1 § första stycket 1 och 2. Det som sägs om *förläggningar* i 14 och 15 §§ ska gälla även sådana boenden.

En kommun får också anordna boenden för övriga utlänningar som avses i 1 § första stycket 2. Det som sägs om *förläggningar* i denna lag ska gälla även sådana boenden.

En kommun får anordna boenden för ensamkommande barn som omfattas av 1 § första stycket 1 och 2. Det som sägs om *asylboenden* i 14 § ska gälla även sådana boenden.

En kommun får också anordna boenden för övriga utlänningar som avses i 1 § första stycket 2. Det som sägs om *asylboenden* i denna lag ska gälla även sådana boenden.

3 §⁵

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 ska av Migrationsverket *erbjudas* plats på *en förläggning*. För utlänningar som avses i 1 § första stycket 2 får Migrationsverket även anvisa en kommun som ska ordna boendet.

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 ska av Migrationsverket *tilldelas* plats på *ett asylboende*. För utlänningar som avses i 1 § första stycket 2 får Migrationsverket även anvisa en kommun som ska ordna boendet.

Första stycket gäller inte ensamkommande barn som avses i 1 § första stycket 1 och 2. För dessa barn ska Migrationsverket i stället anvisa en kommun som ska ordna boendet. När Migrationsverket anvisat en kommun ska det anses att barnet vistas i den kommunen i den mening som avses i 2 a kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

En kommun som har anvisats att ta emot ett ensamkommande barn får placera barnet i ett boende i en annan kommun endast om

1. kommunerna har ingått en överenskommelse om placeringen,
2. placeringen sker med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller med stöd av socialtjänstlagen i fråga om barn med motsvarande vårdbehov, eller
3. det med hänsyn till barnets vårdbehov finns synnerliga skäl.

⁵ Senaste lydelse 2022:1006.

3 a §⁶

En utlänning som avses i 1 § första stycket 1 och 2 och som inte önskar utnyttja en erbjuden plats på en förläggning ska ändå registreras vid en sådan. Alla ensamkommande barn som avses i 1 § första stycket 1 och 2 ska registreras vid en förläggning. Migrationsverket ansvarar sedan för att bistånd lämnas enligt denna lag.

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 ska registreras vid ett asylboende. Detta gäller även ensamkommande barn som avses i 1 § första stycket 1 och 2. Migrationsverket ansvarar sedan för att bistånd lämnas enligt denna lag.

För utlänningar som avses i 1 § första stycket 3 ska biståndet lämnas av socialnämnden i den kommun där utlänningen vistas.

En kommun ska lämna bistånd enligt denna lag till utlänningar som avses i 1 § första stycket 2 om de vistas i kommunen och om biståndet behövs till dess att Migrationsverket tar över ansvaret för att bistånd lämnas.

*Sysselsättning**Sambällsintroduktion*4 §⁷

Migrationsverket skall i lämplig omfattning ge dem som avses i 1 § första stycket 1 och 2 sysselsättning genom att de får tillfälle att delta i svenskundervisning, i skötseln av förläggningar och i annan verksamhet som bidrar till att göra vistelsen meningsfull.

Migrationsverket ska anordna samhällsintroduktion för utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2.

5 §⁸

Utlänningar som deltar i verksamhet som avses i 4 § ska inte anses som arbetstagare.

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 som har fyllt 16 år ska delta i samhällsintroduktion som anordnas av Migrationsverket.

⁶ Senaste lydelse 2018:346.

⁷ Senaste lydelse 2000:296.

⁸ Senaste lydelse 2008:941.

De ska dock likställas med arbetstagare vid tillämpning av 2 kap. 1–9 §§, 3 kap. 1–4 och 6–13 §§, 4 kap. 1–4 och 8–10 §§, 5 kap. 1–3 §§ samt 7–9 kap. arbetsmiljölagen (1977:1160).

Därvid ska vad i arbetsmiljölagen sägs om arbetsgivare gälla den som svarar för den verksamhet i vilken utlänningen deltar.

Första stycket gäller inte utlänningar som med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte delta i samhällsintroduktionen.

Undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd

6 §⁹

Om utlänningar skall delta i verksamhet som avses i 4 § och som drivs av någon annan än Migrationsverket skall skriftligt avtal om villkoren för verksamheten träffas mellan verket och den som driver verksamheten. Migrationsverket får uppdra åt andra att träffa sådana avtal.

Undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd gäller för en utlänning som avses i 1 § första stycket 1 endast om utlänningen

1. har deltagit i samhällsintroduktion eller har synnerliga skäl att inte delta enligt 5 §, och

2. uppfyller villkoren för bistånd enligt 8 §.

Övriga förutsättningar för att ett undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd ska gälla framgår av föreskrifter meddelade med stöd av 2 kap. 9 § utlänningslagen.

Bevis om undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd får utfärdas först sedan en utlänning som enligt 5 § är skyldig att delta i samhällsintroduktion har deltagit i samhällsintroduktionen.

⁹ Senaste lydelse 2000:296.

7 §

Strider en överenskommelse mellan den som tillhandahåller sysselsättning och en utlänning mot ett avtal enligt 6 § är överenskommelsen ogiltig.

8 §¹⁰

Bistånd enligt 13–19 §§ lämnas till utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 under förutsättning att de är registrerade vid en förläggning.

Utlänningar som vistas på förläggning har rätt till bistånd även efter det att de har beviljats uppehållstillstånd, om de inte anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun.

Bostadsersättning, dag ersättning och särskilt bidrag får inte betalas ut för tid då en utlänning deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program som kan ge rätt till etableringsersättning.

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 och som är registrerade vid ett asylboende har rätt till bistånd enligt 13–18 §§ under förutsättning att de bor på det asylboende där de har tilldelats plats enligt 3 §.

Kravet att bo på asylboende enligt första stycket gäller inte

1. utlänningar som bor tillsammans med bosatta nära familjemedlemmar,

2. utlänningar som med hänsyn till sina personliga förhållanden har synnerliga skäl att inte bo på asylboende, eller

3. ensamkommande barn.

8 a §

Utlänningar som bor på asylboende har rätt till bistånd även efter det att de har beviljats uppehållstillstånd, om de inte anvisats

¹⁰ Senaste lydelse 2017:586.

eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun.

Utlänningar som inte bor på asylboende, och som har rätt till bistånd enligt denna lag, har en sådan rätt även under en månad från den dag de har beviljats uppehållstillstånd.

Dagersättning och särskilt bidrag får inte betalas ut för tid då en utlänning deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program som kan ge rätt till etableringsersättning.

9 §

Bistånd enligt 17–19 §§ lämnas till utlänningar som avses i 1 § första stycket 3. Bistånd lämnas dock inte, om ansökan om uppehållstillstånd avser endast en förlängning av ett tidigare tillstånd på i övrigt oförändrade villkor.

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 3 har rätt till daggersättning och särskilt bidrag. Bistånd lämnas dock inte, om ansökan om uppehållstillstånd avser endast en förlängning av ett tidigare tillstånd på i övrigt oförändrade villkor.

Nedsättning av daggersättning

10 §¹¹

Dagersättning enligt 17 § får sättas ned för en utlänning som fyllt 18 år om han eller hon

1. *utan giltigt skäl vägrar att delta i verksamhet som avses i 4 §, 1. gör sig skyldig till allvarlig misskötsamhet på ett asylboende,*
2. *försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att inte medverka till att klarlägga sin identitet, eller*
3. *försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att hålla sig undan.*

Nedsättning enligt första stycket får dock inte avse den del av ersättningen som är avsedd att täcka utgifter för utlänningens egen mathållning.

¹¹ Senaste lydelse 2004:1377.

Dagersättningen får sättas ned helt för utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 eller 2 om utlänningen även efter det att nedsättning har gjorts enligt första stycket

1. utan giltigt skäl vägrar att delta i verksamhet som avses i 4 §, 1. gör sig skyldig till allvarlig misskötsamhet på ett asylboende,

2. försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att inte medverka till att klarlägga sin identitet, eller

3. försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att hålla sig undan,

om utlänningen erbjuds plats på en förläggning och fri kost ingår i den erbjudna inkvarteringen.

om utlänningen får möjlighet att flytta till ett asylboende där fri kost ingår.

Bestämmelserna om nedsättning av dagersättning tillämpas också i de fall en utlänning utan giltigt skäl vägrar att medverka till åtgärd som är nödvändig för att ett beslut om avvisning eller utvisning skall kunna verkställas.

Beslut om nedsättning av dagersättning enligt första stycket 1 eller tredje stycket 1 ska gälla i två eller fyra veckor.

Bestämmelserna om nedsättning av dagersättning tillämpas också i de fall en utlänning utan giltigt skäl vägrar att medverka till åtgärd som är nödvändig för att ett beslut om avvisning eller utvisning ska kunna verkställas.

10 a §¹²

En utlänning som avses i 1 § första stycket 1 eller 2 har inte rätt till dagersättning enligt 17 § eller särskilt bidrag enligt 18 § om han eller hon på egen hand ordnar bostad och bostaden ligger i en del av en kommun som vid inflyttningen och under den tid utlänningen bor i den anses ha sociala och ekonomiska utmaningar enligt

¹² Senaste lydelse 2019:1204.

föreskrifter meddelade med stöd av andra stycket. Detta gäller dock inte om det är uppenbart oskäligt att utlänningen inte får rätt till sådant bistånd.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka delar av en kommun som ska anses ha sociala och ekonomiska utmaningar och om möjligheten för en kommun med sådana kommundelar att i ett anmälningsförfarande ange vilka av kommundelarna som ska omfattas av första stycket.

Första stycket gäller inte ensamkommande barn.

12 a §¹³

Om Migrationsverket begär det ska Polismyndigheten lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut enligt denna lag att en utlänning som inte längre har rätt till bistånd i form av logi ska lämna sin plats vid anläggningsboendet.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 10 eller 10 a § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller

2. det annars finns synnerliga skäl.

¹³ Senaste lydelse 2017:229.

13 §

Bistånd enligt denna lag lämnas i form av logi, *bostadsersättning*, dagersättning och särskilt bidrag.

Bistånd enligt denna lag lämnas i form av logi, dagersättning och särskilt bidrag.

14 §

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 *och som inte själva ordnar bostad* har rätt till logi på en förläggning.

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 har rätt till logi på ett asylboende.

Den som har inkomst av förvärsarbete eller som har annan inkomst eller egna tillgångar och som har logi på ett asylboende ska betala ett skäligt belopp som ersättning till Migrationsverket.

När kost ingår i inkvarteringen på ett asylboende ska skälig ersättning betalas även för detta.

15 §¹⁴

Den som har inkomst av förvärsarbete eller som har annan inkomst eller egna tillgångar och som har logi på en förläggning skall betala ett skäligt belopp som ersättning till Migrationsverket. När kost ingår i inkvarteringen på en förläggning skall skälig ersättning betalas även för detta.

16 §¹⁵

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 *och som på egen hand ordnar bostad* har i särskilda fall rätt till bidrag till bostadskostnad (*bostadsersättning*).

¹⁴ Senaste lydelse 2000:296.

¹⁵ Senaste lydelse 2004:1377.

19 §¹⁶

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer fastställer grunder för beräkning av de belopp som avses i 15–18 §§ samt meddelar närmare föreskrifter om i vilka fall bostadsersättning och särskilt bidrag får beviljas.

Kontrollåtgärder

19 a §

Om Migrationsverket begär det ska Polismyndigheten lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut enligt denna lag att en utlänning som inte längre har rätt till bistånd i form av logi ska lämna sin plats vid asylboendet.

Polismyndigheten ska också lämna den hjälp som behövs för att en utlänning ska lämna sin plats vid ett asylboende om utlänningen har tilldelats plats på ett annat asylboende enligt 3 §.

Hjälp enligt första och andra stycket får begäras endast om

- 1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 eller 10 a § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller*
- 2. det annars finns synnerliga skäl.*

¹⁶ Senaste lydelse 2004:1377.

19 b §

Migrationsverket eller en kommun får bereda sig tillträde till en utlännings boendetrymme på ett asylboende när det behövs för att verkets uppdrag respektive kommunens uppdrag enligt denna lag ska kunna fullgöras.

Migrationsverket eller en kommun får även undersöka ett slutet förvaringsställe som en utlänning disponerar på ett asylboende när det är nödvändigt för att ta ställning till om utlänningen bor på asylboendet i enlighet med 8 §.

När en åtgärd vidtas enligt första eller andra stycket ska all den hänsyn iakttas som omständigheterna medger. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot.

19 c §

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 som inte bor på asylboende ska hålla Migrationsverket underrättat om sin bostadsadress.

Om en utlänning som avses i 1 § första stycket 1 som har fyllt 18 år inte har underrättat Migrationsverket om sin bostadsadress eller om det kan antas att utlänningen inte bor på angiven bostadsadress får Migrationsverket förut-

sätta att utlännningen har återkallat sin ansökan om uppehållstillstånd.

23 b §

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om för vilka samhällsintroduktion ska anordnas samt om samhällsintroduktionens utformning, innehåll och omfattning.

23 c §

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om grunder för beräkning av de belopp som avses i 14–18 §§ samt närmare föreskrifter om i vilka fall särskilt bidrag får beviljas.

23 d §

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om undantag från 8 § första stycket och 6 § första stycket 2 om att vissa utlännningar inte har rätt till dagersättning och särskilt bidrag samt undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd. Sådana föreskrifter kan endast meddelas om

1. rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av för-

drivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta har aktiverats, eller

2. tillströmningen av utläningar som avses i 1 § första stycket 1 har varit eller kan väntas bli särskilt omfattande och det bedöms vara nödvändigt för att behovet av platser på asylboenden ska kunna tillgodoses.

Föreskrifterna ska vara tidsbegränsade.

24 §¹⁷

Den som är eller har varit verksam inom *förläggningsverksamhet* som drivs av enskild på uppdrag av Migrationsverket enligt 2 §, får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har erfarit om enskildas personliga förhållanden.

Den som är eller har varit verksam inom *verksamhet* som drivs av enskild på uppdrag av Migrationsverket enligt 2 §, får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har erfarit om enskildas personliga förhållanden.

Uppgiftsskyldighet

24 a §

En kommun som anvisats av Migrationsverket att ordna boende enligt 3 § första stycket ska till Migrationsverket lämna de uppgifter som behövs för att verket ska kunna bedöma en utlännings rätt till bistånd enligt denna lag och uppgifter om ändringar av en utlännings boendeförhållanden.

¹⁷ Senaste lydelse 2000:296.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.
 2. För utlänningar som är registrerade vid en förläggning vid ikraftträdandet tillämpas 6 §, 8 §, såvitt gäller kravet att bo på det asylboende där de har tilldelats plats för att få rätt till bistånd, och 19 c § i den nya lydelsen i tid från och med den 1 april 2025.

1.3 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs att det i utlänningslagen (2005:716) ska införas en ny paragraf, 5 kap. 1 d §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 d §

Att Migrationsverket i vissa fall får förutsätta att en asylansökan har återkallats framgår av 19 c § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Anvisningar till kommuner ska i första hand omfatta nyanlända som är registrerade och *vistas vid* Migrationsverkets *anläggningsboenden* och nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 2 § utlänningslagen.

Anvisningar till kommuner ska i första hand omfatta nyanlända som är registrerade och *bor på* Migrationsverkets *asylboenden* och nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 2 § utlänningslagen.

Vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner ska hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2024.

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 § förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Ersättning enligt denna förordning lämnas för

1. utlänningar som har överförts till Sverige med stöd av ett särskilt regeringsbeslut

2. utlänningar som har fått uppehållstillstånd och som har tagits emot i kommunen efter att ha varit registrerade vid <i>en förläggning för asylsökande,</i>	2. utlänningar som har fått uppehållstillstånd och som har tagits emot i kommunen efter att ha varit registrerade vid <i>ett asylboende,</i>
--	--

3. andra utlänningar som har fått uppehållstillstånd med tillämpning av 5 kap. 1 eller 6 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser, och

4. utlänningar som har fått uppehållstillstånd på grund av sin anknytning till en utlänning som avses under 1–3 och ansökt om uppehållstillstånd inom två år från det att den person som han eller hon har anknytning till först togs emot i en kommun.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

¹ Senaste lydelse 2010:1141.

1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl.

Häri genom föreskrivs i fråga om förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl.

dels att 3, 4, 7 a–7 c och 11 a §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före 3, 4 och 7 a § ska utgå,
dels att 1, 2 b–2 d, 5, 7, 8–10 och 11 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 10 a och 10 b §§ och närmast före 10 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

I denna förordning *ges* föreskrifter om mottagande av asylsökande m.fl. i anslutning till lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

I denna förordning *finns* föreskrifter om mottagande av asylsökande m.fl. i anslutning till lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

2 b §²

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. *skall* inom tre dagar efter det att de lämnat in en ansökan om uppehållstillstånd av Migrationsverket fördes med ett dokument som intygar att innehavaren är asylsökande.

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. *ska* inom tre dagar efter det att de lämnat in en ansökan om uppehållstillstånd av Migrationsverket fördes med ett dokument som intygar att innehavaren är asylsökande.

Vad som sägs i första stycket gäller inte om utlänningen hålls i förvar.

2 c §³

När Migrationsverket *erbjuder* utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 lagen (1994:137)

När Migrationsverket *tilldelar* utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 lagen (1994:137)

¹ Senaste lydelse 2005:16.

² Senaste lydelse 2005:16.

³ Senaste lydelse 2005:16.

om mottagande av asylsökande m.fl. plats på *en förläggning skall* verket, om utlänningarna samtycker till det, se till att familjer i största möjliga utsträckning hålls samman.

om mottagande av asylsökande m.fl. plats på *ett asylboende ska* verket, om utlänningarna samtycker till det, se till att familjer i största möjliga utsträckning hålls samman.

2 d §⁴

Migrationsverket *skall* så snart som möjligt försöka hitta familjemedlemmar till barn under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare och som omfattas av 1 § första stycket 1 och 2 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Migrationsverket *ska* så snart som möjligt försöka hitta familjemedlemmar till barn under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, eller som efter ankomsten står utan sådan ställföreträdare och som omfattas av 1 § första stycket 1 och 2 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

3 §

I avtal som anges i 6 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. skall ingå

1. ett villkor om att den som tillhandahåller arbete åt utlänningar som avses i 1 § den lagen till dessa utlänningar inte får betala ut lön eller annan ersättning för arbetet, och

2. en påminnelse om att skadeståndslagen (1972:207) och de föreskrifter i arbetsmiljölagen (1977:1160) som anges i 5 § andra stycket lagen om mottagande av asylsökande m.fl. gäller för arbetet.

⁴ Senaste lydelse 2006:217.

4 §⁵

Bostadsersättning enligt 16 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. får beviljas utlänning som

1. har beviljats arbetstillstånd eller undantag från skyldigheten att inneha arbetstillstånd,

2. har fått eller erbjudits en anställning om minst tre månader, och

3. för att kunna påbörja anställningen måste flytta till en ort där Migrationsverket saknar möjlighet att erbjuda anläggningsboende.

Bostadsersättning lämnas endast så länge anställningsförhållandet består.

Bostadsersättning lämnas med 350 kronor per månad. För det fall utlänningens familj flyttar med till anställningsorten lämnas bostadsersättning med 850 kronor per månad sammanlagt för familjen.

5 §

Dagersättningen skall täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror.

Dagersättningen skall även täcka utgifter för hälso- och sjukvård, tandvård samt läkemedel om inte annat följer av förordningen (1994:362) om vårdavgifter m.m. för vissa utlänningar.

Dagersättningen ska täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror.

Dagersättningen ska även täcka utgifter för hälso- och sjukvård, tandvård samt läkemedel om inte annat följer av förordningen (1994:362) om vårdavgifter m.m. för vissa utlänningar.

⁵ Senaste lydelse 2005:27.

7 §

Särskilt bidrag enligt 18 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. lämnas för kostnader som uppstår på grund av särskilda behov. Det särskilda bidraget får avse kostnader som är nödvändiga för en dräglig livsföring, t.ex. kostnader för vinterkläder, glasögon, kosttillskott, *handikapputrustning* och spädbarnsutrustning.

Särskilt bidrag enligt 18 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. lämnas för kostnader som uppstår på grund av särskilda behov. Det särskilda bidraget får avse kostnader som är nödvändiga för en dräglig livsföring, t.ex. kostnader för vinterkläder, glasögon, kosttillskott, *hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning* och spädbarnsutrustning.

Att särskilt bidrag i vissa fall får lämnas för avgifter för sjukvård, läkemedel och tandvård framgår av förordningen (1994:362) om vårdavgifter m.m. för vissa utlänningar.

7 a §⁶

En del av en kommun ska anses ha sociala och ekonomiska utmaningar i den mening som avses i 10 a § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. om den anges i en gällande förteckning enligt 7 c §.

7 b §⁷

De kommuner som anges i bilaga 1 till förordningen (2018:151) om statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden får till Migrationsverket anmäla att en eller flera delar av kommunen ska anges i den förteckning som avses i 7 c §. Vid bedömningen av om det är motiverat att anmäla en del av kom-

⁶ Senaste lydelse 2019:1205.

⁷ Senaste lydelse 2020:734.

munen ska de sociala och ekonomiska förhållandena i kommundelen beaktas och särskilt graden av arbetslöshet, sysselsättningsgraden, andelen mottagare av försörjningsstöd, skolresultaten, utbildningsnivån och valdeltagandet.

Innan en kommun gör en anmälan, ska kommunen inhämta ett yttrande från länsstyrelsen över den eller de delar av kommunen som kommunen avser att anmäla. Om länsstyrelsen anser att det står klart att det inte är motiverat att en viss del av kommunen anmäls, ska länsstyrelsen invända mot det i yttrandet. En anmälan får inte avse en sådan del av kommunen som omfattas av en invändning. Länsstyrelsens yttrande ska bifogas anmälan.

En anmälan ska gälla tills vidare. Om en kommun som har gjort en anmälan inte längre anges i bilaga 1 till förordningen om statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden, ska anmälan anses återkallad.

7 c §⁸

Migrationsverket ska hålla en förteckning tillgänglig över de delar av kommuner som är anmälda enligt 7 b §. Förteckningen ska uppdateras så snart det finns behov, dock senast två veckor efter det att en anmälan har gjorts eller återkallats. De delar av förteck-

⁸ Senaste lydelse 2020:734.

ningen som ändras vid en uppdatering ska börja gälla

1. omedelbart, om ändringen medför att en del av en kommun tas bort från förteckningen, eller

2. från det årsskifte som inträffar närmast efter två månader från uppdateringen, om ändringen medför att en del av en kommun läggs till i förteckningen.

I förteckningen ska det för varje del av en kommun anges från och med vilket datum som förteckningen gäller.

Trots första stycket 2 ska en ändring som medför att en del av en kommun läggs till i förteckningen börja gälla den 1 juli 2020, om uppdateringen av förteckningen har gjorts före den 1 maj 2020.

8 §

Den som vill få *bostadsersättning*, *dagersättning* eller *särskilt bidrag* *skall* göra en skriftlig ansökan.

Ansökan *skall* innehålla en förklaring på heder och samvete att de uppgifter om ekonomiska och personliga förhållanden som lämnats i ansökan är riktiga. Förklaringen *skall* vara underskriven av den sökande.

Den som vill få *dagersättning* eller *särskilt bidrag* *ska* göra en skriftlig ansökan.

Ansökan *ska* innehålla en förklaring på heder och samvete att de uppgifter om ekonomiska och personliga förhållanden som lämnats i ansökan är riktiga. Förklaringen *ska* vara underskriven av den sökande.

8 a §⁹

Den som ansöker om eller får *bostadsersättning*, *dagersättning* eller *särskilt bidrag* enligt lagen

Den som ansöker om eller får *dagersättning* eller *särskilt bidrag* enligt lagen (1994:137) om

⁹ Senaste lydelse 2011:1135.

(1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ska till den myndighet som lämnar biståndet anmäla sådana ändringar i fråga om inkomst och andra förhållanden som kan antas påverka rätten till eller storleken av biståndet.

mottagande av asylsökande m.fl. ska till den myndighet som lämnar biståndet anmäla sådana ändringar i fråga om inkomst och andra förhållanden som kan antas påverka rätten till eller storleken av biståndet.

9 §

Har en ansökan om *bostadsersättning*, *dagersättning* eller särskilt bidrag avslagits eller bifallits endast till viss del, *skall* beslutet delges den sökande.

Har en ansökan om *dagersättning* eller särskilt bidrag avslagits eller bifallits endast till viss del, *ska* beslutet delges den sökande.

10 §

Bostadsersättning och *dagersättning* betalas ut förskottsvis per månad, om inte särskilda skäl leder till annat.

Dagersättning betalas ut förskottsvis per månad, om inte särskilda skäl leder till annat.

Uppgifter i vissa fall

10 a §

För uppgifter som ligger till grund för Migrationsverkets bedömning att en utlänning inte uppfyller villkoren för bistånd enligt 8 § lagen om mottagande av asylsökande m.fl. eller att en ansökan om uppehållstillstånd har återkallats enligt 19 c § samma lag gäller bestämmelserna om kommunikation i 25 § förvaltningslagen (2017:900) endast om utlänningen har lämnat kontaktuppgifter till Migrationsverket och

han eller hon kan nås med hjälp av kontaktuppgifterna.

10 b §

Om en utlänning ansöker om uppehållstillstånd på nytt efter att en ansökan återkallats enligt 19 c § lagen om mottagande av asylsökande m.fl. får uppgifter som framkommit i det tidigare ärendet läggas till grund för prövningen i den mån det är lämpligt.

11 §

Fordran på *bostadsersättning*,
dagersättning eller särskilt bidrag
får inte överlåtas eller utmätas.

Fordran på *dagersättning* eller
särskilt bidrag får inte överlåtas
eller utmätas.

11 a §¹⁰

*Länsstyrelsens ställningstagande
i ett yttrande enligt 7 b § andra
stycket får inte överklagas.*

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

¹⁰ Senaste lydelse 2020:734.

1.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1996:1357) om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande

Härigenom föreskrivs att 4 och 9 §§ förordningen (1996:1357) om statlig ersättning för hälso- och sjukvård till asylsökande ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

För utlänningar som *vistas* på *en förläggning* får ersättning enligt 2 och 3 §§ ges även efter det att de har beviljats uppehållstillstånd, om utlänningarna inte anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun. För utlänningar som har sökt asyl och som inte *vistas* på *förläggning* när de beviljas uppehållstillstånd finns rätten till ersättning kvar under en månad från det att tillstånd har beviljats.

För utlänningar som *bor* på *asylboende* får ersättning enligt 2 och 3 §§ ges även efter det att de har beviljats uppehållstillstånd, om utlänningarna inte anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun. För utlänningar som har sökt asyl och som inte *bor* på *asylboende* när de beviljas uppehållstillstånd finns rätten till ersättning kvar under en månad från det att tillstånd har beviljats.

9 §¹

Öppenvårdsapotek har rätt till ersättning av staten för receptförskrivna läkemedel för utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. samt för utlänningar som avses i 11 kap. 2 § första och andra styckena utlänningslagen (2005:716).

För utlänningar som *vistas* på *en förläggning* får ersättning för receptförskrivna läkemedel ges även efter det att de har beviljats uppehållstillstånd, om utlänningarna inte anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kom-

För utlänningar som *bor* på *asylboende* får ersättning för receptförskrivna läkemedel ges även efter det att de har beviljats uppehållstillstånd, om utlänningarna inte anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kom-

¹ Senaste lydelse 2011:1195.

mun. För utlänningar som har sökt asyl och som inte *vistas* på *förläggning* när de beviljas uppehållstillstånd finns rätten till ersättning kvar under en månad från det att tillstånd har beviljats. mun. För utlänningar som har sökt asyl och som inte *bor* på *asylboende* när de beviljas uppehållstillstånd finns rätten till ersättning kvar under en månad från det att tillstånd har beviljats.

Rätt finns inte till ersättning för utlänningar som enligt 12 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. inte har rätt till bistånd enligt den lagen.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

1.8 Förslag till förordning om ändring i utlänningsförordningen (2006:97)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 4 § och 7 kap. 15 a § utlänningsförordningen (2006:97) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

4 §¹

Den som har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och åberopat skäl enligt 4 kap. 1 eller 2 § utlänningslagen (2005:716) är undantagen från skyldigheten att ha arbetstillstånd. Undantaget gäller dock inte

1. en utlänning som saknar identitetshandlingar, om inte utlänningen medverkar till att klarlägga sin identitet,

2. om det är sannolikt att utlänningen kommer att överföras enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (Dublinförordningen),

3. om det är sannolikt att utlänningen kommer att avvisas med omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 § utlänningslagen, eller

4. en utlänning i ett ärende enligt lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utläningar.

Undantaget gäller fram till dess att utlänningen lämnar landet eller ett beslut om att bevilja honom eller henne uppehållstillstånd har fått laga kraft. Undantaget upphör dock att gälla om en utlänning inte medverkar till verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft.

Migrationsverket utfärdar ett särskilt bevis om undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd.

Att undantaget från skyldigheten att ha arbetstillstånd, utom i vissa särskilda fall, inte heller gäller för utläningar som inte har deltagit i samhällsintroduktion eller inte bor på asylboende framgår av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Undantaget gäller fram till dess att utlänningen lämnar landet eller ett beslut om att bevilja honom eller henne uppehållstillstånd har

¹ Senaste lydelse 2022:717.

fått laga kraft. Undantaget upphör dock att gälla om en utlänning inte medverkar till verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft.

Migrationsverket utfärdar ett särskilt bevis om undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd.

7 kap.

15 a §²

Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten har rätt att hos Migrationsverket ta del av följande uppgifter om enskilda:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer,

2. bevis om uppehållstillstånd, arbetstillstånd, uppehållsrätt eller uppehållsstatus,

3. dag för beslut om uppehållstillstånd, arbetstillstånd, uppehållsstatus eller utfärdande av uppehållskort samt uppgift om varje period för vilken uppehållstillstånd eller arbetstillstånd har beviljats eller uppehållskort eller bevis om uppehållsstatus har utfärdats,

4. inresedatum,

5. datum för ansökan om uppehållstillstånd, arbetstillstånd, uppehållskort eller uppehållsstatus,

6. särskilt bevis enligt 5 kap. 4 § tredje stycket,

6. särskilt bevis enligt 5 kap. 4 § fjärde stycket,

7. att uppehållstillstånd har beviljats den enskilde som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser,

8. att statusförklaring har beviljats enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen eller motsvarande äldre bestämmelser,

9. att uppehållstillstånd har beviljats den enskilde för studier eller som familjemedlem till en sådan person, och

10. beslut om återkallelse av uppehållstillstånd eller arbetstillstånd, uppgift om från och med vilket datum uppehållstillstånd eller arbetstillstånd har återkallats och uppgift om vilket datum beslut om återkallelse av uppehållstillstånd eller arbetstillstånd har fått laga kraft.

² Senaste lydelse 2021:813.

Om det finns skäl för det ska Migrationsverket på eget initiativ lämna uppgifter som avses i första stycket till Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

1.9 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar

Härigenom föreskrivs att 16 § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §¹

För en utlänning som kommunen efter anvisning tar emot och som har anvisats från ett *anläggningsboende* hos Migrationsverket eller beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) lämnas ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd med

- 3 000 kronor för en person under 20 år, och
- 7 500 kronor för en person som fyllt 20 men inte 65 år.

Ersättningens storlek ska beräknas utifrån utlänningens ålder vid utgången av månaden innan ersättningen betalas ut.

För en utlänning som kommunen efter anvisning tar emot och som har anvisats från ett *asylboende* hos Migrationsverket eller beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) lämnas ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd med

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

¹ Senaste lydelse 2013:1085.

1.10 Förslag till förordning om ändring i plan- och byggförordningen (2011:338)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 b § plan- och byggförordningen (2011:338) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 b §¹

Med tillfälligt anläggningsboende avses i denna förordning en byggnad eller en del av en byggnad som under en begränsad tid används som *en sådan förläggning* som avses i 2 § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Med tillfälligt anläggningsboende avses i denna förordning en byggnad eller en del av en byggnad som under en begränsad tid används som *ett sådant asylboende* som avses i 2 § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

¹ Senaste lydelse 2015:934.

1.11 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2015:521) om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 1 § förordningen (2015:521) om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna förordning innehåller bestämmelser om statsbidrag till studieförbund och folkhögskolor för särskilda insatser för personer som

1. omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., eller

2. avses i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar och som bor i Migrationsverkets *anläggningsboende*.

2. avses i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar och som bor i Migrationsverkets *asylboende*.

Syftet med statsbidraget är att ge en meningsfull sysselsättning under asyltiden och påskynda en framtida etablering i arbets- och samhällslivet för dem som beviljats uppehållstillstånd.

Statsbidrag lämnas i den mån det finns tillgång på medel.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

¹ Senaste lydelse 2016:765.

1.12 Förslag till förordning om ändring i utlänningsdataförordningen (2016:30)

Härigenom föreskrivs att 12 § utlänningsdataförordningen (2016:30) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens direktåtkomst ska begränsas till de personuppgifter som myndigheterna behöver i sin verksamhet som underlag för att bedöma eller fastställa en förmån, en ersättning eller ett annat stöd åt en enskild eller som behövs i ett ärende om motsvarande stöd.

Direktåtkomsten får endast avse uppgift om

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer,

2. bevis om uppehållstillstånd, arbetstillstånd, uppehållsrätt eller uppehållsstatus,

3. dag för beslut om uppehållstillstånd, arbetstillstånd, uppehållsstatus eller utfärdande av uppehållskort och uppgift om varje period som uppehållstillstånd eller arbetstillstånd har beviljats för eller uppehållskort eller bevis om uppehållsstatus har utfärdats för,

4. inresedatum,

5. datum för ansökan om uppehållstillstånd, arbetstillstånd, uppehållskort eller uppehållsstatus

6. särskilt bevis enligt 5 kap. 4 § tredje stycket utlänningsförordningen (2006:97)

6. särskilt bevis enligt 5 kap. 4 § fjärde stycket utlänningsförordningen (2006:97)

7. att uppehållstillstånd har beviljats den enskilde som flykting enligt 4 kap. 1 § eller alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser,

8. att statusförklaring har beviljats enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen eller motsvarande äldre bestämmelser,

9. att uppehållstillstånd har beviljats den enskilde för studier eller som familjemedlem till en sådan person, och

¹ Senaste lydelse 2021:803.

10. beslut om återkallelse av uppehållstillstånd eller arbetstillstånd, uppgift om från och med vilket datum uppehållstillstånd eller arbetstillstånd har återkallats och uppgift om vilket datum beslut om återkallelse av uppehållstillstånd eller arbetstillstånd har fått laga kraft.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

1.13 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

Härigenom föreskrivs att 11 § förordningen (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Endast nyanlända som är registrerade och *vistas vid* Migrationsverkets *anläggningsboenden* och nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 2 § utlänningslagen ska omfattas av anvisningar.

Föreslagen lydelse

11 §

Endast nyanlända som är registrerade och *bor på* Migrationsverkets *asylboenden* och nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 2 § utlänningslagen ska omfattas av anvisningar.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

1.14 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 § förordningen (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Länsstyrelsen ska verka för att det inom länet finns insatser för personer som har fyllt 18 år och som

1. omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., eller

2. avses i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar och som bor i Migrationsverkets *anläggningsboende*.

2. avses i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar och som bor *på* Migrationsverkets *asylboende*.

Med insatser enligt första stycket avses verksamhet som har till syfte att främja

1. kunskaper i svenska språket,
2. kunskaper om det svenska samhället och den svenska arbetsmarknaden, eller
3. hälsa.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

1.15 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:1364) om statsbidrag till verksamheter för asylsökande m.fl.

Härigenom föreskrivs att 3 § förordningen (2016:1364) om statsbidrag till verksamheter för asylsökande m.fl. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Statsbidrag får lämnas i mån av tillgång på medel till avgiftsfria verksamheter för, eller till förmån för, personer som har fyllt 18 år och som

1. omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., eller

2. avses i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar, och som bor i Migrationsverkets anläggningsboende.

2. avses i förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar, och som bor på Migrationsverkets asylboende.

Verksamheter som avses i första stycket ska syfta till att främja

1. kunskaper i svenska språket,
2. kunskaper om det svenska samhället och den svenska arbetsmarknaden, eller
3. hälsa.

Statsbidrag får inte lämnas för praktikverksamhet.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

1.16 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl.

Härigenom föreskrivs att 3 § förordningen (2017:193) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

En kommun eller en region har rätt till ersättning för kostnader för utbildning för

1. barn som avses i 1 § första stycket samt 8 § *andra* och *tredje* styckena lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., utom i fall som avses i tredje stycket, och

1. barn som avses i 1 § första stycket samt 8 a § *första* och *andra* styckena lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., utom i fall som avses i tredje stycket, och

2. barn som vistas här enligt ett beslut om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 5 kap. 15 § utlänningslagen (2005:716).

Ersättning får betalas ut för barn som vistas på en mottagningsenhet eller i en kommun och som enligt 29 kap. 2 § andra stycket 1 eller 2 skollagen (2010:800) ska anses som bosatta här vid tillämpningen av nämnda lag och därför har rätt till utbildning enligt den lagen.

Rätt till ersättning enligt första stycket 1 finns inte för barn som bor hos en vårdnadshavare som har uppehållstillstånd, utom i fall då vårdnadshavaren omfattas av 1 § första stycket 2 eller 8 § *andra* eller *tredje* stycket lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Rätt till ersättning enligt första stycket 1 finns inte för barn som bor hos en vårdnadshavare som har uppehållstillstånd, utom i fall då vårdnadshavaren omfattas av 1 § första stycket 2 eller 8 a § *första* eller *andra* stycket lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

¹ Senaste lydelse 2022:383.

1.17 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 5 § förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

En anvisning till etableringsprogrammet får göras för en person som omfattas av lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och som är anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen.

En anvisning till programmet ska dock inte göras för en nyanländ som

1. har ett förvärvsarbete på heltid,
2. går i gymnasieskola eller gymnasiesärskola,
3. vårdar barn på heltid med föräldrapenning enligt 12 kap. socialförsäkringsbalken,
4. får hel sjukpenning enligt socialförsäkringsbalken, eller
5. *vistas i ett anläggningsboende* 5. *bor på* ett *asylboende* hos
hos Migrationsverket. Migrationsverket.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

1.18 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:298) om undantag från plan- och byggregler för enkla förläggningar för vissa utlänningar

Härigenom föreskrivs att 3 § förordningen (2022:298) om undantag från plan- och byggregler för enkla förläggningar för vissa utlänningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Med enkel förläggning för vissa utlänningar avses i denna förordning ett byggnadsverk

1. vars konstruktion är av så enkelt slag att det kan flyttas eller rivas med förhållandevis enkla åtgärder, och

2. som under en begränsad tid avses användas som *en sådan förläggning* som avses i 2 § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

2. som under en begränsad tid avses användas som *ett sådant asylboende* som avses i 2 § första stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.

1.19 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:1008) om anvisning av en kommun som ska ordna boende för vissa utlänningar

Härigenom föreskrivs att 7 § förordningen (2022:1008) om anvisning av en kommun som ska ordna boende för vissa utlänningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Utlänningar som bor i ett sådant boende som en kommun har ordnat enligt 3 a § tredje stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. eller som bor i *en* av Migrationsverkets *förläggningar* ska ha förtur vid anvisningar.

Även utlänningar som har varit ensamkommande barn ska ha förtur vid anvisningar när de fyller 18 år. En sådan anvisning ska i första hand avse samma kommun som utlänningen vistats i enligt 3 § andra stycket lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Föreslagen lydelse

7 §

Utlänningar som bor i ett sådant boende som en kommun har ordnat enligt 3 a § tredje stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. eller som bor i *ett* av Migrationsverkets *asylboenden* ska ha förtur vid anvisningar.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2024.